

Τότε που κρύψαμε έναν άγγελο

Δεκέμβριος 2009- ΤΕΥΧΟΣ 10

Αγγελική Δαρλάση Τότε που κρύψαμε έναν άγγελο Πατάκης, Αθήνα 2009

Ένα από τα βασικά ζητήματα που απασχολούν τους συγγραφείς, αλλά και τους αναγνώστες, είναι η πηγή έμπνευσης με την οποία γονιμοποιείται η διαδικασία της γραφής ώστε να προκύψει μια ιστορία. Τα εικονιστικά ερεθίσματα έχουν αποδειχθεί για πολλούς σπουδαίοι πυρήνες και συχνά διαβάζουμε(βλέπε π.χ. στο «θαμμένοι στις λέξεις», στην Βιβλιοθήκη της «Ελευθεροτυπίας», αλλά και αλλού, όπως π.χ. προλογικά σημειώματα συγγραφέων σε βιβλία, όπως στο Επτά στο Επτά γιορτινές και παράξενες ιστοριούλες, επτά, του Χρ. Μπουλώτη), ότι μια φωτογραφία ή μια εικόνα έχουν τη δύναμη να προκαλούν μυθοπλαστικούς καταγισμούς και συνειρμούς. Γενικά είναι μια διαδομένη τεχνική που χρησιμοποιείται σε μαθήματα δημιουργικής γραφής. Το ίδιο χρησιμοποιώ και εγώ προσωπικά με τους φοιτητές μου σε αντίστοιχο μάθημα στο πανεπιστήμιο και ομολογουμένως φέρνει αποτελέσματα ακόμη και στους αρχάριους και μαθητευόμενους «συγγραφείς».

Αυθαιρετώντας ερμηνευτικά, θεωρώ ότι κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και με το βιβλίο Τότε που κρύψαμε έναν άγγελο. Νομίζω ότι στην ίδια σκέψη θα οδηγηθεί κάθε αναγνώστης μόλις αντικρύσει την εικόνα του εξωφύλλου του βιβλίου που σε παραπέμπει στον πίνακα του Hugo Simberg(1903)που τιτλοφορείται «Πληγωμένος άγγελος», και τον οποίο έχει διασκευάσει για τις ανάγκες του βιβλίου ο Ανδρέας Μαράτος. Η διαθεματική λειτουργία της τέχνης είναι μια ενδιαφέρουσα πτυχή σε κάθε επίπεδο.

Η συγγραφέας ξεκινά την αφήγηση με μια εικόνα που όλοι/όλες μας έχουμε βιώσει. Πίσω από το τζάμι, μια βροχερή μέρα, μια παρέα παιδιών μετρά, κοιτά τις σταγόνες της δυνατής βροχής. Ένα από αυτά, η λιγομίλητη και συνισταμένη Ραλλού, με τις σταγόνες της βροχής βλέπει να πέφτει απ' τον ουρανό και ένας...άγγελος. «Τον π...παρέσυρε η βροχή μάλλον» λέει στους άλλους. Η ουτοπική αυτή φράση, ευχάριστο ξάφνιασμα για τον αναγνώστη, δεν πείθει τους συμμαθητές της που την κοιτούν φευγαλέα και συνεχίζουν το μέτρημα. Ώρες αργότερα η Ραλλού και ο κατά λίγο μεγαλύτερός της Σέργιος, πέρα στα καλαμποχώραφα, θα ανασύρουν ένα πληγωμένο πλάσμα(άγγελο;), το οποίο θα αποτελέσει αιτία καυγάδων και διενέξεων για πολλούς, αφού κάθε ένας θα το διεκδικήσει για προσωπικούς του λόγους.

Η συγγραφέας με εικονοπλαστική ευχέρεια στήνει μια ιστορία που κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη μέχρι την τελευταία σελίδα. Πολύ δυνατό σημείο αποτελεί το παιχνίδι του διπλού αφηγητή. Το κυρίως σώμα αφηγείται σε πρώτο πρόσωπο ο Σέργιος, πρωταγωνιστής του βιβλίου και τα «ένθετα» αφηγηματικά μέρη που παρεμβάλλονται σαν τραπουλόχαρτα, εξιστορεί ένας τρίτοπρόσωπος αφηγητής. Η διαφορετική αφηγηματική φωνή δηλώνεται και με τη διαφορετικού τύπου γραμματοσειρά που χρησιμοποιείται στο κάθε κείμενο. Το παιχνίδι αυτό πριμοδοτεί την εξέλιξη του μύθου, αφού η «δεύτερη» αφήγηση αποτελεί μεν μια άλλη όψη του ίδιου γεγονότος, αλλά ταυτόχρονα και ένα προοίμιο αυτού που έπεται. Ο αναγνώστης απολαμβάνει μια σκηνογραφική αφήγηση, την οποία κατέχει καλά η Δαρλάση λόγω βασικών σπουδών στη θεατρολογία, και η οποία εξελίσσει τον μύθο με ιδιαίτερο τρόπο. Μέσα από την διαδοχή και εξέλιξη των γεγονότων αναδεικνύονται καταστάσεις, κοινωνικοί χαρακτήρες και αξίες.

Η συγγραφέας μας δίνει ένα δυνατό αφήγημα με συγγραφικά τεχνάσματα και χαρίσματα που ανεβάζουν την ποιότητα της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας. Στις 226 σελίδες αναπτύσσονται και ολοκληρώνονται οι χαρακτήρες, αποκαλύπτονται προθέσεις και σκιαγραφείται η κοινωνική απαξία και τα δεινά του πολέμου. Το βιβλίο είναι μια έκπληξη, καθώς σκιαγραφεί με ρεαλισμό μεν αλλά και με ονειρικό παραμυθένιο πνεύμα, ζητήματα ανθρωπιστικού τύπου.

Το μυθιστόρημα απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 9 ετών και πάνω, όπως σημειώνεται στο εξώφυλλο. Όμως η ποιότητα της γραφής δικαιώνει και τον ενήλικα αναγνώστη, που ως διαμεσολαβητής θα βρεθεί να απολαμβάνει ένα γνήσιο λογοτεχνικό κείμενο που κακώς συγκεκριμενοποιείται ηλικιακά ως παιδικό ανάγνωσμα.

Τασούλα Τσιλιμένη
Επίκουρη καθηγήτρια Παν. Θεσσαλίας

τεύχος 10